

Sygn. akt VU 1560/13

WYROK ŁĄCZNY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołań M. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 29 października 2013r. i 23 stycznia 2014r. sygn. (...)

oddala odwołania.

Sygn. akt VU 1560/13

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 29 października 2013 roku i 23 stycznia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy M. B. prawa do emerytury.

Od powyższych decyzji wniósł odwołania w dniu 22 listopada 2013 roku i 5 lutego roku wnioskodawca. Wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, iż przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych.

ZUS wnosił o oddalenie odwołań.

Postanowieniem z dnia 14 marca 2014 roku Sąd połączył sprawy z odwołań od wskazanych wyżej decyzji celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Na rozprawie w dniu 14 maja 2014 roku wnioskodawca sprecyzował odwołania wnosząc o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 3 marca 1976 roku do 27 maja 1978 roku w Przedsiębiorstwie (...) w M. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. Ponadto wskazał, że pracował w warunkach szczególnych w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej od 1 marca 1974 roku do 30 września 1975 roku na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

M. B., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 11 października 2013 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat. Niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi ostatecznie 12 lat, 7 miesięcy i 25 dni. Są to okresy zatrudnienia od 1 czerwca 1978 roku do 21 listopada 1989 roku w Przedsiębiorstwie (...) w B. oraz od 27 listopada 1989 roku do 31 stycznia 1991 roku w (...) S.A. w K. na stanowiskach kierowcy samochodu ciężarowego.

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(okoliczności niesporne)

W okresie od 3 marca 1976 roku do 27 maja 1978 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w M.. W świadectwie pracy wystawionym wnioskodawcy za wskazany wyżej okres zatrudnienia wskazano, że pracował na stanowisku kierowcy towarowego.

(dowód: świadectwo pracy k. 11 w aktach ZUS w aktach sprawy)

W (...) w M. wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodów ciężarowych. Wnioskodawca jeździł samochodami marki „S.” i „J.”, którymi przewoził towary takie, jak np. mąkę, produkty rolne, piasek, żwir, kamień itp. Były to samochody o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Innych czynności wnioskodawca nie wykonywał.

(dowód: zeznania wnioskodawcy k. 34-35, 36 w aktach sprawy)

(...) w M. nie wystawiło wnioskodawcy świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

(okoliczność niesporna)

W okresie od 24 października 1973 roku do 5 sierpnia 1975 roku wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową.

(dowód: kserokopie wpisów w książeczce wojskowej wnioskodawcy k. 5 w aktach ZUS)

Przed skierowaniem do odbywania służby wojskowej wnioskodawca pracował w (...) Zakładach (...) w K. na stanowisku tokarza. Po zakończeniu odbywania służby wojskowej wnioskodawca powrócił do pracy w ww. zakładach na stanowisko tokarza.

(dowód: zaświadczenie k. 7, 8 w aktach ZUS)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił co następuje:

Odwolania nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy (w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2012 roku) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udawadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, w dniu (...)ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Wnioskodawca ostatecznie żądał zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych, oprócz okresów uznanych przez organ rentowy, także okresu zatrudnienia od 3 marca 1976 roku do 27 maja 1978 roku w Przedsiębiorstwie (...) w M. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego oraz okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 1 marca 1974 roku do 30 września 1975 roku, kiedy to był również kierowcą samochodu ciężarowego.

W ocenie Sądu pierwszy z wskazanych wyżej okresów winien zostać zaliczony do okresów pracy w warunkach szczególnych. Jak wynika bowiem z zeznań wnioskodawcy, które Sąd uznał za wiarygodne, wnioskodawca pracował wówczas jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca jeździł samochodami marki „S.” i „J.”, którymi przewoził towary takie, jak np. mąkę, produkty rolne, piasek, żwir, kamień itp. Innych czynności wnioskodawca nie wykonywał.

W świetle zeznań wnioskodawcy, które nie zostały w żaden sposób zakwestionowane przez organ rentowy w toku postępowania, nie powinno zatem budzić wątpliwości, że wnioskodawca wykonywał w okresie od 3 marca 1976

roku do 27 maja 1978 roku w (...) w M. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w Wykazie A, Dziale VIII pkt 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prace na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Zaliczenie ww. okresu do pracy w warunkach szczególnych nie oznacza jednakże, że wnioskodawca legitymuje się co najmniej 15 letnim stażem pracy w takich warunkach, albowiem staż ten wynosi wówczas jedynie 14 lat, 10 miesięcy i 19 dni.

W ocenie Sądu Okręgowego jako niezasadne należało uznać żądanie wnioskodawcy zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 1 marca 1974 roku do 30 września 1975 roku.

W przedmiotowej sprawie w okresie odbywania służby wojskowej wnioskodawca nie był bowiem pracownikiem, ale żołnierzem i wobec tego okres odbywania służby wojskowej ze względu na wykonywanie wówczas czynności kierowcy samochodu ciężarowego, nie mógł być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych. Stosownie bowiem do treści § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, zgodnie z którym rozporządzenie stosuje się jedynie do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

W odniesieniu do spornej okoliczności wskazać dodatkowo należy, że art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220), w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku stanowił, że okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Od 1 stycznia 1975 roku wskazany przepis otrzymał natomiast treść, zgodnie z którą czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powołanej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. Zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie Z powyższego wynika, że wlicza się także uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, a zatem również wynikające z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Przepisy te, na podstawie których przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej zalicza się – z zachowaniem ciągłości pracy – do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, należy tłumaczyć tak, że okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem pracy na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do służby, a poborowy odbywający służbę uważany jest za pracownika (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2010 roku, I UK 333/09, LEX nr 585739, z dnia 6 kwietnia 2006 roku III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/10, z dnia 25 lutego 2010 roku. II UK 219/09, LEX nr 590248 oraz z dnia 17 maja 2012 roku w sprawie I UK 399/11, LEX Nr 1211140).

Stanowisko to znajduje pełne potwierdzenie w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku w sprawie II UZP 6/13, Biul. SN 2013/10/24, zgodnie z którą czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w

okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Wskazany wyżej art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej nie może mieć zastosowania w sytuacji wnioskodawcy. Analiza akt ubezpieczeniowych wskazuje, że przed skierowaniem do odbywania służby wojskowej wnioskodawca pracował w (...) Zakładach (...) w K. na stanowisku tokarza i po zakończeniu odbywania służby wojskowej wnioskodawca powrócił do pracy w ww. zakładach na to samo stanowisko. Okres zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w K. na stanowisku tokarza nie został natomiast zaliczony przez ZUS do pracy w warunkach szczególnych. O zaliczenie tego okresu pracy do pracy w warunkach szczególnych nie wnosił także w toku postępowania sądowego wnioskodawca, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika.

Biorąc pod uwagę powyższe uznać należało, iż w toku procesu wnioskodawca nie wykazał, by spełnił przesłankę wykonywania pracy w warunkach szczególnych w ilości co najmniej 15 lat. Fakt ten skutkował koniecznością przyjęcia, że nie spełnia on wymaganych prawem warunków do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o przesłuchanie wskazanych w odwołaniu świadków na okoliczność rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej. Jak wskazano wyżej zaliczenie okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych byłoby możliwe jedynie gdyby wnioskodawca przed rozpoczęciem odbywania tej służby i po jej odbyciu pracował w tym samym zakładzie pracy na tym samym stanowisku pracy lub w tym samym zawodzie i wykonywał prace w warunkach szczególnych. Rodzaj prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie odbywania służby wojskowej nie miał natomiast jakiegokolwiek znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a wobec tego wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o przesłuchanie świadków na taką okoliczność należało uznać za bezprzedmiotowy. Zbędne też było dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w (...) w M., albowiem okres pracy w tym przedsiębiorstwie został zaliczony przez Sąd do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.